

Woord vooraf

De zorg voor personen met slikstoornissen heeft altijd bestaan, maar de professionele aanpak ervan kende een historisch moment met de publicatie van het werk van Jeri Logemann in 1983 (*Evaluation and Treatment of Swallowing Disorders*, Austin: pro-ed) van wie we tijdens het schrijven van dit woord vooraf het overlijden vernamen. Als eerste tilde zij dysfagie op tot een echt klinisch en wetenschappelijk vakgebied binnen de logopedie. In het voorwoord van deze eerste editie schreef zij *“Currently, no profession is consistently educating its members in the diagnosis and treatment of dysphagia. However speech and language pathology training programs are beginning to incorporate courses in dysphagia in their curriculum”*. Inmiddels is dysfagie een belangrijk aandachtspunt geworden in vele opleidingen van zorgberoepen, en is het een vast onderdeel in de opleidingen logopedie.

De zorg voor dysfagie kende een enorme kwantitatieve en kwalitatieve groei. Getuige daarvan zijn de talloze wetenschappelijke congressen en publicaties. Nooit eerder was goede informatie zo breed en zo toegankelijk. Tezelfdertijd wordt ook de zorg ruimer en beter. Logopedisten, verpleegkundigen en andere paramedici worden steeds beter opgeleid en de patiënt met dysfagie krijgt gelukkig steeds meer therapie op maat van zijn specifieke problemen.

Dit boek biedt alles wat de hulpverlener nodig heeft voor adequate dysfagiezorg: relevante wetenschappelijke achtergrond, klinische instrumenten voor observatie en onderzoek, therapie-modellen en concrete zorgplanning voor zowel verworven dysfagie als ontwikkelingsdysfagie. Het is onder meer bedoeld als studieboek voor de student die zich wil inwerken in het domein van de dysfagie. Daarnaast is het een nuttig naslagwerk dat ook de ervaren clinicus kan gebruiken bij het opzoeken van relevante informatie over belangrijke en minder belangrijke aspecten van de dysfagiezorg.

Dit boek is het resultaat van een lange en intensieve samenwerking tussen collega's met uiteenlopende expertise. Dat leidt tot een zeer omvangrijk pakket van informatie en kennis,

dat evenwel per definitie nooit volledig kan zijn. Bij de keuze van de inhoud hebben we ons laten leiden door wat we op basis van onze klinische ervaring nuttig en belangrijk vinden. De auteurs hopen dat de inhoud inspirerend mag zijn voor de lezer in zijn werk met dysfagiepatiënten.

De bijlage die bij dit boek horen zijn downloadbaar via <http://dl.garant-uitgevers.eu>. Geef daartoe de code in die u vindt op blz. 16.

De auteurs bedanken speciaal:

J. Heylen voor het grafisch werk; F. Bahnmuller voor de foto's van EMST, IMST en Swallowing station; de firma's ATOS MEDICAL (IOPI en Therabite) en ADVYS (materiaal) voor het ter beschikking stellen van de foto's.

Onze dank gaat ook uit naar de personen die model gestaan hebben bij de foto's.

Marc De Bodt

Cindy Guns

Marleen D'hondt

Jan Vanderwegen

Gwen Van Nuffelen